

POSTANOWIENIE

Dnia 23 kwietnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Włodzimierz Wróbel (przewodniczący)

SSN Andrzej Ryński (sprawozdawca)

SSN Eugeniusz Wildowicz

w sprawie **G. T.**

w przedmiocie zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 23 kwietnia 2015 r.,

kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich wniesionej na korzyść skazanego

od prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w R.

z dnia 30 stycznia 2014 r.,

p o s t a n o w i ł

1. uchylić zaskarżone postanowienie;

**2. kosztami postępowania kasacyjnego obciążyć Skarb
Państwa.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 20 grudnia 2010 r., G. T. został uznany za winnego popełnienia czynów z art. 278 § 1 k.k. i art. 279 § 1 k.k. i za to skazany na karę łączną roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę łączną grzywny w wymiarze 150 stawek dziennych po 10 zł każda stawka. Wykonanie kary pozbawienia wolności zostało warunkowo zawieszona na okres próby 3 lat, z oddaniem oskarżonego w tym czasie pod dozór kuratora sądowego.

Postanowieniem z dnia 12 kwietnia 2012 r., Sąd Rejonowy w R., na podstawie art. 75 § 2 k.k., zarządził – wobec G. T. – wykonanie orzeczonej kary łącznej roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Postanowieniami Sądu Rejonowego w R. z dnia 26 września 2012 r., z dnia 6 lutego 2013 r. oraz z dnia 16 lipca 2013 r. odraczano skazanemu G. T. wykonanie orzeczonej wobec niego kary, kolejno na 3 miesiące, następnie od dnia 6 lutego 2013 r. do dnia 26 marca 2013 r. i od dnia 16 lipca 2013 r. do dnia 26 września 2013 r.

W dniu 26 września 2013 r. skazany wystąpił z wnioskiem o warunkowe zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności – na podstawie art. 152 k.k.w. Postanowieniem z dnia 4 grudnia 2013 r., Sąd Rejonowy w R. wstrzymał wykonanie kary łącznej pozbawienia wolności do czasu rozpoznania wniosku skazanego.

Postanowieniem z dnia 28 stycznia 2014 r., wydanym i ogłoszonym na posiedzeniu w obecności skazanego, Sąd Rejonowy w R. uwzględnił jego wniosek i warunkowo zawiesił wykonanie kary pozbawienia wolności na okres próby 3 lat, oddając jednocześnie skazanego pod dozór kuratora.

Orzeczenie to było wadliwe i zostało wydane z rażącym naruszeniem treści art. 152 k.k.w., który przewiduje możliwość warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności w postępowaniu wykonawczym, jeżeli wymiar tej kary nie przekracza 2 lat, a okres odroczenia wynosił co najmniej rok. Wobec G. T. nie została spełniona druga z przesłanek, albowiem okres odroczenia był krótszy niż rok.

Sąd Rejonowy w R. dostrzegł swoją pomyłkę, już po wydaniu postanowienia z dnia 28 stycznia 2014 r. i postanowieniem z dnia 30 stycznia 2014 r., wydanym na podstawie art. 24 § 1 i 2 k.k.w. uchylił postanowienie Sądu Rejonowego w R. z dnia 28 stycznia 2014 r. w przedmiocie zawieszenia wykonania kary łącznej pozbawienia wolności. W uzasadnieniu swojego orzeczenia Sąd Rejonowy podniósł, że ujawniła się nowa okoliczność dotycząca obliczenia okresu odroczenia wykonania kary pozbawienia wolności, która uzasadnia potrzebę uchylenia w/w postanowienia, co umożliwi odbycie posiedzenia z udziałem stron w tej sprawie i wydanie nowego rozstrzygnięcia w przedmiocie wniosku skazanego o warunkowe zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności.

Następnie, postanowieniem z dnia 25 lutego 2014 r., Sąd Rejonowy w R. nie uwzględnił wniosku skazanego o warunkowe zawieszenie wykonania kary

pozbawienia wolności. Orzeczenie to zostało utrzymane w mocy postanowieniem Sądu Okręgowego w P. z dnia 9 kwietnia 2014 r.

W związku z powyższym, Rzecznik Praw Obywatelskich zaskarżył kasacją, na korzyść skazanego, postanowienie Sądu Rejonowego w . z dnia 30 stycznia 2014 r., którym uchylono postanowienie Sądu Rejonowego w R. z dnia 28 stycznia 2014 r. w przedmiocie warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności na podstawie art. 152 k.k.w. Powołując się na treść art. 523 § 1 k.p.k. i art. 531 § 1 k.p.k. zaskarżonemu orzeczeniu zarzucono rażące i mające istotny wpływ na jego treść naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 24 § 1 k.k.w., poprzez błędne uznanie, iż stwierdzony po wydaniu orzeczenia, brak przesłanek do stosowania instytucji przewidzianej w art. 152 § 1 k.k.w. jest ujawnieniem się nowej lub poprzednio nieznannej okoliczności istotnej dla rozstrzygnięcia, mimo że było to następstwem braku wyjaśnienia przez Sąd, na etapie orzekania w dniu 28 stycznia 2014 r., czy przesłanki te są spełnione.

Powołując się na przedstawione zarzuty Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o:

1. wstrzymanie wykonania postanowienia Sądu Rejonowego w R. z dnia 12 kwietnia 2012 r., o zarządzeniu wykonania kary łącznej roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w W., z dnia 20 grudnia 2010 r.;
2. uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja Rzecznika Praw Obywatelskich jest zasadna, albowiem zaskarżone orzeczenie zostało wydane z rażącym naruszeniem prawa, wskazanym w zarzucie kasacji.

Na wstępie wskazać należy, że o ile przepis art. 24 § 1 k.k.w. daje sądowi możliwość w każdym czasie uchylenia bądź zmiany postanowienia, jeżeli ujawnią się nowe lub poprzednio nieznanne okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia, to bezspornym jest, że owe nowe lub poprzednio nieznanne okoliczności nie mogą wiązać się z odmienną analizą stanu prawnego. Postanowienie nie może zatem podlegać reformacji w trybie art. 24 k.k.w. z innych przyczyn, na przykład z powodu jego wadliwości prawnej, omyłki zaistniałej w postanowieniu lub zmiany stanu

prawnego (K. Postulski, Komentarz do art. 24 Kodeksu karnego wykonawczego, Lex 2014).

Przepis art. 24 § 1 k.k.w. ma zastosowanie wówczas, gdy podstawą reformacji postanowienia mają być „nowe lub poprzednio nieznane okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia”, a zatem przesłanki natury faktycznej. Podstawą kasacji mogą być natomiast tylko takie postanowienia, które są dotknięte uchybieniem prawnym określonym w art. 523 § 1 k.p.k. i gdy postanowienie uchylone lub zmienione w tym trybie należy do kategorii postanowień kończących postępowanie (K. Postulski, Komentarz do art. 24 Kodeksu karnego wykonawczego, Lex 2014, zob. także postanowienie SN z dnia 5 lutego 2003 r., sygn. akt V KK 241/02, OSNKW 2003, z. 5-6, poz. 49).

W przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy w R., usiłując „naprawić” błąd jaki został popełniony przy wydawaniu postanowienia z dnia 28 stycznia 2014 r., sam dopuścił się oczywistej obrazy art. 24 § 1 k.k.w., co niewątpliwie miało istotny wpływ na jego treść w rozumieniu art. 523 § 1 k.p.k.

W tej sytuacji, nawet jeśli, prawomocne postanowienie Sądu Rejonowego w R. z dnia 28 stycznia 2014 r. zapadło z oczywistą obrazą art. 152 k.k.w., to niedopuszczalne było jego uchylenie na podstawie art. 24 § 1 k.k.w. W dacie wydania zaskarżonego kasacją postanowienia była możliwość skorygowania postanowienia Sądu Rejonowego w R. z dnia 28 stycznia 2014 r. uwzględniającego wnioski skazanego o warunkowe zawieszenie wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności w trybie art. 152 k.k.w., poprzez złożenie zażalenia (art. 152 § 3 k.k.w.). Jednocześnie rację ma autor kasacji, że po uprawomocnieniu się postanowienia z dnia 28 stycznia 2014 r. jedynym skutecznym sposobem wyeliminowania tego orzeczenia z obrotu prawnego byłoby zaskarżenie go kasacją na niekorzyść w trybie art. 521 k.p.k. Zaniechanie podjęcia tego rodzaju działań procesowych przez uprawnione podmioty spowodowało, że mimo oczywistej wadliwości wskazanego orzeczenia z dnia 28 stycznia 2014 r., aktualnie nie może być ono uchylone w postępowaniu kasacyjnym na niekorzyść skazanego, z uwagi na upływ sześciomiesięcznego okresu od daty jego uprawomocnienia (art. 524 § 3 k.p.k.).

Uchylenie zaskarżonego kasacją postanowienia wydanego na podstawie art. 24 § 1 k.k.w. powoduje, że orzeczenie Sądu Rejonowego w R. z dnia 28 stycznia 2014 r., staje się ponownie wykonalne. W konsekwencji tracą moc orzeczenia w przedmiocie nieuwzględnienia wniosku skazanego o warunkowe zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności wydane przez Sąd Rejonowy w R. w dniu 25 lutego 2014 r., oraz Sąd Okręgowy w P. w dniu 9 kwietnia 2014 r., których byt prawny w występującym układzie procesowym był ściśle związany z faktem uprzedniego uchylenia postanowienia Sądu Rejonowego w R. z dnia 28 stycznia 2014 r. Należy podkreślić, że wszystkie te orzeczenia dotyczyły możliwości stosowania w tej sprawie art. 152 k.k.w. i stanowiły reakcję procesową na ten sam wniosek skazanego o warunkowe zawieszenie wykonania orzeczonej skazanemu prawomocnie kary pozbawienia wolności. Rozpoznanie tego wniosku postanowieniem z dnia 28 stycznia 2014 r., którego uchylenie okazało się nieskuteczne spowodowało, że jego ponowne rozpoznanie w toku postępowania wykonawczego było niedopuszczalne z uwagi na *res iudicata*. Jednocześnie, ponieważ Sąd Najwyższy uznał, że orzeczenie z dnia 30 stycznia 2014 r. należy do kategorii postanowień korygujących orzeczenie definitywnie zamykające rozpoznanie danej kwestii i powodujące trwałe skutki w zakresie wykonywania orzeczonej prawomocnie kary pozbawienia wolności przy zastosowaniu art. 152 k.k.w, a zatem należy do grupy orzeczeń wskazanych w art. 521 k.p.k., to tym samym opisane powyżej orzeczenia, związane przedmiotem postanowienia z dnia 28 stycznia 2014 r., wydane po dacie zaskarżonego kasacją orzeczenia uznać należy za pozbawione wykonalności.

Sytuacja procesowa jaka wytworzyła się po wydaniu niniejszego orzeczenia powoduje, iż bezprzedmiotowym staje się postulowane przez skarżącego wstrzymanie wykonania postanowienia Sądu Rejonowego w R. z dnia 12 kwietnia 2012 r. o zarządzeniu wykonania kary, skoro w obrocie prawnym funkcjonuje postanowienie o warunkowym zawieszeniu wykonania orzeczonej skazanemu kary pozbawienia wolności wydane w trybie art. 152 k.k.w., w dniu 28 stycznia 2014 r.

Kierując się przedstawionymi motywami Sąd Najwyższy na podstawie art. 537 § 2 k.p.k. i art. 535 § 5 k.p.k. orzekł jak w postanowieniu.

O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto zgodnie z art. 638 k.p.k.